

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 408/2016-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. mája 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, L. Novomeského 25, Pezinok, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 5/2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. augusta 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, L. Novomeského 25,

Pezinok, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 5/2012 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou doručenou okresnému súdu 9. januára 2012 domáhal proti Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“), „náhrady škody, ušlého zisku a nemajetkovej ujmy“ podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci“) z titulu „nesprávneho úradného postupu“ Okresného súdu Bratislava III v konaniach vedených pod sp. zn. 42 Rob 1904/03 a sp. zn. 27 Cb 69/2006.

Podaniu žaloby predchádzala žiadosť sťažovateľa o predbežné prerokovanie nároku na odškodnenie nemajetkovej ujmy u žalovanej „listom zo dňa 09. 06. 2011“, čím „boli splnené podmienky pre začatie kompenzačného konania a pre urýchlené rozhodnutie vo veci samej o uplatnenom nároku na odškodnenie (dľa judikatúry ESLP v 11 mesačnej lehote včítane predbežného prerokovania nároku na príslušnom vnútroštátnom ústrednom orgáne), k čomu ani za viac ako 4 roky (od 10. 06. 2011) nedošlo. Ku dňu podania tejto sťažnosti ústavnému súdu sa vinou porušovateľa neuskutočnilo iba jedno pojednávanie a to dňa 16. 07. 2015... Od uplatnenia nároku na Ministerstve spravodlivosti SR... nie je za viac ako 4 roky vinou porušovateľa rozhodnuté o merite veci ani len na prvom stupni... Sťažovateľ sa pritom stal obeťou porušenia práva na prejednanie veci v základnom konaní na Okresnom súde Bratislava III od r. 2004, čo malo za následok vznik majetkovej škody, aktuálne od 09. 01. 2012 je obeťou prietahov v kompenzačnom konaní o odškodnení vinou porušovateľa, čo nie je prípustné.“.

Podľa názoru sťažovateľa okresný súd «vo veci nekonal a nekoná efektívne a s urýchlením, keď ani počas pobytu sťažovateľa vo väzbe [REDACTED] (o čom mal vedomosť, objekt spojený tunelom s budovou Okresného súdu Bratislava I) v období od 12. 04. 2014 do 15. 01. 2015 nevytýčil termín pojednávania... Ku dňu podania tejto ústavnej sťažnosti vec je stále v nerozhodnutom stave. Ergo porušovateľ je dľa právneho názoru zodpovedný za nečinnosť, pasivitu, neefektívne konanie, ad hoc úkony súdu a prietahy v kompenzačnej veci bez zbytočných prietahov a porušenie „primeranej lehoty“ podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.».

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v kompenzačnom konaní č. k. 9 C/5/2012 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod č. k. 9 C/5/2012 konal bez prietahov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 4.000,- Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný mu vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nález.

4. [REDACTED] priznáva úhradu trov konania v sume 294,08 Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť na účet jej právnej zástupkyne – advokátky JUDr. Emílie Korčekovej do 2 mesiacov od právoplatnosti nález.“

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia je podľa sťažovateľa v jeho prípade súladné s «rozhodovacou praxou ESLP v prípade kompenzačných konaní vedených proti Slovenskej republike, teda 1.000,- EURO a viac (použitie koeficientu x 1,2 – 1,4) za každý rok stavu právnej neistoty sťažovateľa o výsledok kompenzačného konania o odškodnení obete porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a jej prejednanie v „primeranej lehote“».

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov, a to aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby

tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd si už pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, z tohto dôvodu v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, III. ÚS 109/07).

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorého sa mal dopustiť okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 5/2012.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným

spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Ústavný súd už vo svojej judikatúre viackrát vyslovil, že „nie každý zistený prier'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prier'ahov“ (IV. ÚS 203/03), pričom jednorazový (aj dlhodobejší) prier'ah v konaní súdu nemusí bez ďalšieho automaticky smerovať k záveru, že v konaní došlo k zbytočným prier'ahom. Pojem „zbytočné prier'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prier'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prier'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prier'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prier'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť spravidla odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

Ústavný súd z predloženého spisového materiálu sp. zn. 9 C 5/2012 zistil tento priebeh a stav konania:

1. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 9. januára 2012 žalobu o náhradu škody, ušlého zisku a nemajetkovej ujmy proti žalovanej.
2. Okresný súd 12. januára 2012 dožiadal príslušné senáty tamojšieho súdu o pripojenie spisov relevantných pre posúdenie uplatneného nároku.
3. Dňa 23. februára 2012 okresný súd vyzval žalovanú na vyjadrenie sa k žalobe. Vyjadrenie žalovanej bolo okresnému súdu doručené 15. marca 2012.
4. Dňa 4. mája 2012 okresný súd doručoval sťažovateľovi vyjadrenie žalovanej. Sťažovateľ svoju repliku k vyjadreniu žalovanej doručil okresnému súdu 12. júna 2012.

5. Dňa 15. júna 2012 okresný súd dožiadal Okresný súd Bratislava III o zapožičanie spisu sp. zn. 27 Cb 69/2006.

6. Dňa 5. februára 2014 okresný súd urgoval vo veci zapožičania spisu Okresný súd Bratislava III.

7. Dňa 26. mája 2014 bola vec sťažovateľa na základe dodatku č. 5 k rozvrhu práce na rok 2014 pridelená zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „zákonná sudkyňa“).

8. Zákonná sudkyňa vydala 9. februára 2015 pokyn na lustráciu všetkých konaní, v ktorých vystupuje sťažovateľ a žalovaná, na účely zistenia prekážky litispencie a res iudicata.

9. Dňa 14. apríla 2015 bol nariadený termín pojednávania na 16. júl 2015.

10. Dňa 25. mája 2015 sťažovateľ doručil sťažnosť na prietahy predsedníčke okresného súdu.

11. Dňa 16. júla 2015 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 11. september 2015 z dôvodu doplnenia dokazovania.

12. Dňa 24. júla 2015 predsedníčka okresného súdu upovedomila sťažovateľa o spôsobe vybavenia jeho sťažnosti z 25. mája 2015.

13. Dňa 11. septembra 2015 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vydané uznesenie o zamietnutí návrhu na doplnenie dokazovania (ďalej len „uznesenie z 11. septembra 2015“) a zároveň bolo pojednávanie odročené na 30. november 2015.

14. Proti uzneseniu okresného súdu z 11. septembra 2015 podal sťažovateľ odvolanie, ktoré doplnil podaniami z 3. októbra 2015 a 8. októbra 2015.

15. Dňa 12. októbra 2015 podal sťažovateľ proti uzneseniu okresného súdu z 11. septembra 2015 dovolanie.

16. Dňa 30. októbra 2015 okresný súd uznesením č. k. 9 C 5/2012-114 opravil znenie zápisnice z pojednávania, ktoré sa uskutočnilo 11. septembra 2015.

17. Sťažovateľ 25. novembra 2015 ospravedlnil svoju neprítomnosť na pojednávaní nariadenom na 30. november 2015 a zároveň podal námietku „odňatia veci zákonnému sudcovi“.

18. Dňa 26. novembra 2015 okresný súd akceptoval žiadosť sťažovateľa o zmenu termínu pojednávania, na základe čoho bolo pojednávanie nariadené na 30. november 2015 preročené na 4. január 2016.

19. Dňa 4. januára 2016 sťažovateľ doručil okresnému súdu sťažnosť a žiadosť o podanie informácie týkajúcej sa námietky „*odňatia zákonnému sudcovi*“.

20. Na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 4. januára 2016, bol vyhlásený rozsudok.

21. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu zo 4. januára 2016 odvolanie 14. marca 2016.

22. Dňa 5. apríla 2016 bolo odvolanie sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu zo 4. januára 2016 doručované žalovanej.

23. Dňa 6. apríla 2016 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie proti rozsudku zo 4. januára 2016.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno na základe zistených skutočností považovať postup okresného súdu za postup, pri ktorom došlo k zbytočným priet'ahom v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. V doterajšom priebehu napadnutého konania síce došlo k jednému obdobiu dlhodobej nečinnosti (obdobie od júna 2012, keď okresný súd dožiadal Okresný súd Bratislava III o zapožičanie spisu sp. zn. 27 Cb 69/2006, do februára 2014, keď okresný súd urgoval Okresný súd Bratislava III vo veci zapožičania spisu). Išlo však doteraz o ojedinelý priet'ah, ktorý bol po pridelení veci zákonnej sudkyňi následným plynulým postupom okresného súdu napravený.

Obdobie nečinnosti okresného súdu od mája 2014 do februára 2015 spojené so zmenou zákonnej sudkyne nemožno podľa názoru ústavného súdu hodnotiť ako také, ktorým by došlo k porušeniu sťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prípadne jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zmena zákonnej sudkyne a potreba jej oboznámenia sa s vecou je nevyhnutne spätá s väčšími časovými nárokmi, ktoré sa prejavili na celkovom predĺžení napadnutého konania.

Ústavný súd zobral ďalej do úvahy aj skutočnosť, že svojím správaním prispel k predĺženiu napadnutého konania aj samotný sťažovateľ, a to žiadosťou o prerocenie termínu pojednávania nariadeného na 26. november 2015. Predĺženie konania vedeného všeobecným súdom z dôvodov na strane sťažovateľa pritom predstavuje okolnosť, na ktorú v rámci kritéria správania sťažovateľa ústavný súd pri rozhodovaní o tom, či v konkrétnom prípade došlo k zbytočným prietahom, stabilne prihliada.

V súvislosti s celkovou dĺžkou napadnutého konania sťažovateľ argumentuje aj poukazom na judikatúru ESĽP vo veciach tzv. kompenzačných nárokov a zdôrazňuje, že ESĽP „*odškodnenie za prietahy v kompenzačných veciach posudzuje prísnejšie*“.

Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že ESĽP sa zaoberá dĺžkou primeranej lehoty s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu bez toho, aby formuloval abstraktné hranice, pri prekročení ktorých by už dĺžka napadnutého konania mala byť považovaná za neprimeranú (k tomu pozri aj KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 702; rozhodnutie ESĽP z 9. 2. 2010, sťažnosť č. 21367/07, Remes proti Fínsku).

Za osobitnú okolnosť v sťažovateľom napadnutom konaní možno považovať skutkovú zložitnosť prerokúvanej veci. Zo zistení ústavného súdu totiž vyplýva, že okresný súd prerokúval v relevantnom čase 38 obdobných žalôb sťažovateľa smerujúcich proti žalovanej z titulu náhrady škody podľa zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Súd nemôže vo veci konať vtedy, ak tomu bráni prekážka už začatého konania v tej istej veci (litispedencia) podľa § 83 Občianskeho súdneho poriadku alebo prekážka rozsúdenej veci (res iudicata). Za týchto okolností bolo povinnosťou zákonnej sudkyne preskúmať podmienky, za ktorých k uplatneniu právomoci vo veci sťažovateľa mohlo dôjsť, teda preskúmať, či vo veci sťažovateľa nie sú také vady, ktoré by bránili súdu konať a vydať rozhodnutie vo veci samej. Postup zákonnej sudkyne smerujúci k zisteniu, či v napadnutej veci sú splnené podmienky konania, objektívne vyvolal predĺženie napadnutého konania vzhľadom na vysoký počet žalôb sťažovateľa, ktorých podstata spočíva v uplatnení nárokov zo zodpovednosti štátu za nesprávny úradný postup,

pričom išlo o predĺženie konania z dôvodu, ktorý nemožno pripísať na ťarchu okresného súdu.

Ústavný súd navyše poznamenáva, že podanie sťažnosti sťažovateľa podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov doručenej predsedníčke okresného súdu 25. mája 2015 sa v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci prejavilo ako účinný právny prostriedok nápravy, keď okresný súd vo veci samej rozhodol do 8 mesiacov od doručenia tejto sťažnosti.

Ústavný súd preto v posudzovanom prípade aj s prihliadnutím na skutočnosť, že vo veci bolo 4. januára 2016 vydané meritórne rozhodnutie, nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by zakladali možnosť vysloviť porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd preto sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2016